

Inovațiile în tehnologie rezolvă probleme sociale esențiale. Totuși, de noile tehnologii se bucură îndeosebi cei care și le pot permite și doar acele comunități care au putere economică și unde există o cerere pentru astfel de produse. Miliarde de oameni au nevoie de aceste mari invenții ale erei computerelor. Mulți dintre ei au însă multe nevoi de bază nesatisfăcute, astfel încât ei nu au nici un cuvânt de spus pe piața noilor tehnologii. Ca să le dăm șansa de a-și schimba viața avem nevoie de un alt gen de inovație. Nu este suficientă inovația tehnologică, ci o inovare a mecanismelor pieței.

Adesea, progresul adâncește inechitățile

Lumea de astăzi ne oferă o viață mai bună decât oricând în trecut. Aceste îmbunătățiri au fost generate, printre altele, și de progresele în știință, tehnologie și medicină. Revoluțiile tehnologice ne permit să facem mai mult unii pentru alții. Grație lor, vom avea computere și aplicații software mai puternice, diagnoze și tratamente mai bune, un sistem educațional mai performant și mai multe minți strălucite capabile să găsească soluții la problemele de azi. Lumea devine mai bună. Totuși, nu destul de repede și nu pentru toți.

Cei mai înstăriți se bucură în cel mai mare grad de avantajele progresului tehnologic. Milioane de oameni nu au suficientă hrană ori sunt lipsiți de apă de băut curată, de electricitate ori de alte lucruri pe care noi ne-am obișnuit să le avem de-a gata. Tocmai cei mai săraci, care sunt văduviți de beneficiile economiei globale, vor avea de suferit de pe urma efectelor negative ale progresului economic. Schimbarea climaterică îi va afecta în cea mai mare măsură chiar pe cei care au determinat-o în cea mai mică măsură.

De ce beneficiile sunt invers proporționale cu nevoile oamenilor? Stimulentele pieței sunt cele care determină acest lucru. Într-un sistem capitalist, oportunitățile financiare care li se oferă oamenilor cresc odată cu bunăstarea lor. Cu cât oamenii sunt mai săraci, cu atât oportunitățile lor financiare scad. Trebuie să găsim o modalitate prin care acele instrumente ale capitalismului care îi servesc pe cei înstăriți să îi servească în egală măsură și pe cei săraci.

Trăsătura formidabilă a capitalismului e dată de capacitatea sa de a pune interesul propriu în slujba unui interes mai larg. Marele potențial pe care îl are inovația de a genera profit pune în mișcare nenumărați oameni talentați aflați în căutarea a nenumărate descoperiri. Acestui sistem, alimentat de interesul personal, i se datorează acele incredibile inovații care au îmbunătățit viața atâtoro dintre noi. Dar, pentru ca de acest potențial să beneficieze toată lumea, sistemul capitalist trebuie îmbunătățit.

Profit și recunoaștere

Se poate vorbi de două mari forțe ale naturii umane: interesul propriu și compasiunea. Capitalismul pune la treabă interesul propriu făcându-l să genereze bunăstare pe termen lung. Dar de acest lucru nu profită decât cei care pot plăti pentru beneficiile acestui sistem. Compasiunea, îndreptată către aceștia din urmă, care nu pot plăti pentru bunăstarea lor, este manifestată prin sprijin guvernamental și filantropie. Însă, pentru a oferi celor săraci o îmbunătățire mai rapidă a vieții lor, este nevoie de un sistem care să creeze într-o mult mai bună măsură inovație și afaceri profitabile. Un astfel de sistem ar avea o dublă misiune: să permită obținerea de profit dar și îmbunătățirea vieții celor care astăzi nu beneficiază de pe

urma mecanismelor pieței.

O dezvoltare sustenabilă are nevoie de stimulentele profitului. Totuși, atunci când companiile vizează nevoile celor săraci, profitul nu este posibil. În acest caz este nevoie de un alt stimulente, și anume recunoașterea. Aceasta sporește capitalul de prestigiu al companiilor, care devin astfel mai atrăgătoare pentru consumatori și pentru potențialii angajați. Recunoașterea face ca însuși mecanismul pieței să recompenseze bunele practici în afaceri. În acele piețe care nu permit profit, recunoașterea este un stimulente puternic. Atunci când profitul este posibil, recunoașterea va fi un stimulente suplimentar.

Marea noastră provocare este de a gândi un sistem în care stimulentele pieței, inclusiv profitul și recunoașterea, să acționeze și în beneficiul celor săraci. Numesc acest sistem capitalism creativ. Este vorba de un sistem în care guvernele, companiile și organizațiile non-profit lucrează împreună provocând o creștere a numărului celor care obțin profit sau recunoaștere. Astfel, mecanismele pieței sunt utilizate pentru a reduce inechitățile din lume.

Capitalismul creativ transformă interesul propriu în șansă a celorlalți, legând șansa celorlalți de propria noastră șansă de succes într-un mod benefic pentru toți. Acest mecanism hibrid alcătuit din interes propriu și compasiune poate servi unui număr mult mai mare de oameni decât un sistem bazat doar pe interes propriu sau doar pe compasiune.

Impactul social al inovației

În țările în curs de dezvoltare, capitalismul creativ poate aduce laolaltă capacitatea de management a companiilor și nevoile comunităților, cu scopul de a identifica acele oportunități deja existente dar neutilizate. Uneori, în țările în curs de dezvoltare, mecanismul pieței nu izbutește să genereze un impact pozitiv semnificativ asupra comunităților. Acest lucru nu se datorează nici lipsei cererii de bunuri de pe piață și nici lipsei banilor, ci insuficienței înțelegerii a nevoilor și cerințelor acestor piețe.

Specifică sistemului capitalismului inovativ a fost inițiativa Organizației Mondiale a Sănătății (OMS) care, în momentul în care a propus un proiect de creștere a numărului de vaccinări anti-meningită în Africa, nu a apelat direct la producătorii de vaccinuri ci a abordat mai întâi comunitățile care aveau nevoie de acest vaccin pentru a vedea cât își pot permite acestea să plătească pentru un astfel de produs. Constatând că mamele dispuse să cumpere vaccinul pentru copiii lor nu își puteau permite decât 50 de cenți pe doză, OMS a provocat producătorii să creeze un vaccin sub acest preț. Astfel, Serum Institute din India a descoperit o nouă modalitate de a produce vaccinul la prețul de 40 de cenți.

Datorită faptului că multe dintre produsele de astăzi care presupun tehnologii avansate, precum medicamentele sau aplicațiile software, necesită costuri marginale (costuri necesare producției unei unități suplimentare de produs) reduse, această strategie a împărțirii costurilor cu scopul de a oferi produse de calitate dar accesibile celor săraci poate fi aplicată la o scară nemaiaținsă până acum. Astfel de proiecte ne dau o idee despre ce am putea realiza dacă am oferi celor care cunosc îndeaproape nevoile țărilor în curs de dezvoltare prilejul de a întâlni oameni de cercetare pentru a înțelege împreună impactul social al noilor tehnologii. Împreună, aceștia pot găsi cele mai bune soluții pentru lumea săracă.

O altă abordare a capitalismului creativ presupune implicarea directă a guvernelor. Dincolo de finanțarea cercetării și a programelor de sănătate publică, lucrul cel mai bun pe care îl pot face guvernele este de a elabora politici care să creeze stimulente pe piață pentru acele companii care prin activitățile lor îmbunătățesc viața comunităților sărace. Președintele Bush, de pildă, a semnat recent o lege prin care orice producător de medicamente care concepe noi tratamente

Capitalism creativ

Scris de Bill Gates

Marti, 15 Aprilie 2008 00:00

pentru maladii neglijate de industriile farmaceutice occidentale, precum malaria ori tuberculoza, obține anumite priorități de la Administrația pentru Alimentație și Medicamente (FDA). Astfel, dacă o companie creează un nou medicament pentru malarie, ea va obține acordul FDA de a-și lansa pe piață cu un an mai devreme cutare medicament foarte profitabil pentru scăderea colesterolului.

În sfârșit, un alt mod de operare al capitalismului creativ presupune sprijinirea companiilor din țările sărace pentru a-și găsi piețe de desfacere în țările prospere.

Este nevoie să investim mai mult în cercetări care să identifice modalități prin care companiile să creeze parteneriate cu guverne și ONG-uri pentru a identifica soluții la marile probleme sociale. În acest fel, binele social creat de companii se transformă în prestigiu. Recunoașterea este un avantaj de piață pe care îl capătă acele companii care generează cel mai mult bine pentru cei mai mulți.

Discurs ținut cu ocazia Forumului Economic Mondial, Davos, Elveția, 24 ianuarie 2008

Traducere și adaptare Bogdan Diaconu

Mulumiri D-nei Paula Apreotesei, Strategy Manager Microsoft România, pentru permisiunea de a publica acest articol.

Articol apărut în revista „22”, Anul XV (942), 25 – 31 martie 2008. Copyright CSR-Romania & revista "22".